

mi összedugott kézzel türjük ezeket? Ők mernek s mi ne merjük nekik a törvény nevében vétőt mondani? Ez gyávaság! Föl tehát a püspökök, a papok, a világiak, kikben még vallásos érzés van, fel az országházába!

A tíz millió kath. emelje fel tiltakozó szavát a vallás és ennek szabad gyakorlata elleni büntettek és vétségek szigorú megtoroltatására; szóval a 171. §-ban meghatározott és a 190., 191., 192. §§-ban körülírt törvények végrehajtása tárgyában lépünk fel, míg nem késő. Vagy ha a törvények még nem elég szabatosok, követelje meg az egyház a törvényt-hozó testülettől, hogy üdvös törvények által akadályozza meg ezen istentelen mérnyületet, mely a nemzet vallásos érzelmeinek sérelmére megindult és az ártatlan fiatalok jövő boldogságát aláaknázni törekszik. Ezzel ki lesz kerülve a mételey terjedése és annak ellenszere: a borzasztó kiadás és tollhare.

Nem mondom, hogy a szociáldemokratákat mindenben utánozzuk, de egy kis rend, egy kis fegyelem részünkről is megkívántatik az ügyek vezetéséhez.

Vagy ha mégis szükség lenne rá: egy általános és arányos egyházi adókövetés nemcsak a papokra, kiknek még kongruájuk és nyugdíjuk sincs biztosítva, hanem az összes hívőkre nem ártana. Ezt teszi az állam is, ha az ország ügye veszélyben forog. Bár így tett volna Franciaország is. Az ellenség tagjainak kiosztandó sajtóterményekre nekik talán az égből hull alá a manna? Dehogyan. A legutolsó napszámos is fizet hetenkint 40 fillértagdíjat, évi 20 K. 80 f., ezer ember 20.800

krisztusi szeretet el, az másokat is éltet, a krisztusi élet természetfölötti eredményeket hoz létre; a természetfölöttiek megújítják és átalakítják a föld színet.

Bethlen.

Bethlen városias kinézésű község Szolnok-dékháza vármegyében, a Nagyszamos balpartján egy sík lapályon fekszik. Keleti részén a Beke-hegy, nyugaton pedig a Szamosba siető Melle-pataka határolja. Legendás folyója a Sajó, melyet a Szent László legenda idealizált gyönyörűen.

Bethlen a hasonnevű grófok ősi sasfészke már 1303-ban nagy szerepet visz hazánk történetében. Ősi korában, a midőn várral és kiváltságokkal is dicsekedett a katholicizmus, számottevő tényező volt a városban, mert 1332—37 között Bertalan 32 denárt, másodízben Pál plébános¹⁾ 6 garast fizetett a pápai tizedbe.

A vallási villongások szétépték a hajdani virágzó kath. hitközséget és hiteletet olyannyira, hogy csak az újabb korban sikerült egyes áldozatos lelkeknek azt újra visszaállítani.

Főpásztorunk Bethlenbe október 1-én az esti órákban érkezett négyes fogatán Bálványosvárjáról. Útja a szeppen felállított nemzeti és pápai zászlókkal díszített díszkapunál, valamint bärmerre, a hol csak elhaladott, úgy a közigazgatás, valamint a nép részéről vallás és

K.-át, s így tovább. Mekkora összeget produkálhatnánk mi, tíz millió kath. hívő ilyen egyházi megadóztatással?

Kétszáznyolc milliót!

F. L.

Fejér Manó †

1848.—1910.

Moni bácsi, hát ilyen varatlanul, bucsuzás nélkül ment a szebb hazába? Ilyen hirtelen, éles fájdalmat okozott halálával azoknak — nekünk — akiknek élete örömosztogatás, derű és jóság szimbóluma volt? Soha életében senkit sem akart bántani, miért tehát, hogy halála olyan bántó, fájdalmas hangulatot vált ki lelkünkben? Nem, nem vehet erőt rajtunk ez a keserű hangulat. Jóságos ajkain a jóság hatyúdala száll borongó hangulatunkba. Azért fáj olyan nagyon távozás, mert nagyon szeretünk. Vagy tán azért, mert nem tudtuk jóságát megköszönni halalos ágyán s adósságot hagyott szívünkben, melyet csak imádságos lelkünkkel fogunk már Moni bácsinak lefizetni?

Nem tudom, nem tudom, csak érzem, hogy fatyolos lesz a két szemem előtörő könyeimtől, ha születésére gondolok is, mikor a fájdalmas idők kezdetén, 1848. február 17-én a szépvízi szülőházban először látott napvilágot. Hogy szeretném, ha elmesélhetném gyermekeletének apró eseményeit, melyek tele vannak tanulságos, intő poézissal. Csakhogy most ezek az emlékek igen fájdalmasak. Pedig, de sok derű, vídamság van bennük. Tudja e, mikor elmesélte, hogyan eldögelt és nőtt fel a szigorú édesapa mellett, majd Csiksomlyón a hazulról hordott koszon? Hogyan utazta be a székelyföldet, hogy ekhós szekerére szedje föl a fiatal levitátársakat? Hogyan gyalogoltak a szekér után Fehérvárra és vissza hat éven keresztül? Emlekszik-e, milyen boldognak érezte magát 1872. április 8-án, mikor — bár még fiatal volt — társai közül Fogarassy püspök szeme idő előtt is méltónak találta, hogy az Úr szülőjébe küldje?

nemzeti különbség nélkül, igazi diadalút volt és csak most látszott meg igazán, hogy mekkorát nőtt hódoló tisztelete az évek során nepei szívében.

Az ősz patriarcha.

Igy nevezzük Bethlennek vallási restaurátorát, a parochia megalapítóját: Fl o t h F e r e n c Adolf nyugalmazott miniszteri tanácsost.

Floth bácsi és neje Fejérvári Anna igazan patriarchaszzerű alakok. Ide emeli fel tisztos alakjuk és nagy koruk, mellyel az isteni Gondviselés megjutalmazta őket; puritán jellemük és tiszta életük, mely hóféhér tisztasággal tündökölt; erős, sziklaszilárd kath. meggyőződésük, a mi nagy példakövek alakult és jegecesedett ki az időben és mindenek felett fejedelmi nagy alapítványok, a mellyel már is a történelmi nagy alakok, a hallhatatlanok sorába léptek.

Püspök urunk a lelkek művésze és királya diadalmas bevonulása után ezen tüneményeszerű ritka emberek házába szállott meg; nepei öszszegyűjtötték tiszteletére a bánatos és hervadó virágait és miután harminc lelket vértezett fel az isteni kegyelemmel a jövő harcokra, itt fogadta a küldöttsegeket; ebédelt meg tanítványai társaságában, halált adott Istennek mindenkért, bekötötte meg a jelent a multtal, lerakván ezáltal Bethlen jövőndő kath. hitéleti fejlődésének erős fundamentumát.

Kopacz Gergely.

S májusban már megkezdte papi pályáját ott, ahol most befektette. Decemberben már principális nélkül vezette szentgyörgyi hívei lelki ügyét s hol búsan, hol derüsen eldögelt „kegyelemkoszon” a jó hívek asztalánál. 1873 őzzen a fiatal érdemeket mvasárhelyi káplánsággal jutalmazta főpásztor a s innen 1874-ben már Kolozsvárra ment káplánkodni, hol sok munka között is „volt rá ideje” törekvő lelkek, hogy szép sikerrel tegye le a papi zsinatvizsgát. Aztán 1881-ben megindult az önálló lelképásztori életnek tövises útján Csicsokeresztúrra. Talán szíve is vonzotta, meg jó édesanyja is, hogy 1885-ben közelebb jöjjön szülőföldjéhez, Szentkatonlára, majd 1886-ban Csikszenttamásra. Nem tudom, megértették-e máshol nemes lelkét, de az én vereim, — az öregek — sokan fogják majd siratni, mikor hallják, hogy az a „drága, áldott, darabkenyerelkű „üriember” pap,” Fejér Manó meghalt.

Vajjon, mikor 1888 nyarán Sepsiszentgyörgyre költözött, gondolt-e rá, hogy földi vandorlásának utolsó stációjához közeledik? Gondolta-e, hogy egyazon temetőbe fogják jó hívei kísérni, hova öveiket annyiszor kísérte jóságos, résztvevő lélekkel?

Talán, talán érezte később, hiszen ott lett „Moni bácsi.” Moni bácsija kicsinynek, nagyknak, híveinek és nem híveinek Mindnyájunknak. Beiktatták. Ott is maradt. 1910. okt. 17-éig ott nézte kicsiny seregének növekedését, munkájának szépen fejlődő hajtásait. Előbb kerülének jegyzője, majd 1891-ben alesperese lett s 1900-ban a főesperesi teendők is vállára nehezdedtek. Munkájának elismerése volt mindez. Gyengülő erejének még egy — utolsó főpásztori kitüntetés adott lendületet: 1908-ban címzetes kanonokja lett az ősi székesegyháznak. Húsz év alatt megértte, hogy hívei száma majdnem megket-szereződött, kicsiny hajlek helyett szép templomtól emelt az Úrnak és híveinek buzgósa ismeretes lett mindenfelé. Így jutalmazta meg Isten itt a földön. Am ugyátszik, hogy az örök élet koronájából nem akart az Úr számára többet hullatni a földre. Munka közben ráesett a halál s megtámadta erős, mértékletességben örzött szervezetét felével ezelt. És most — hirtelen — elragadta oda, hol nem mulandó örömkömben, hanem végnélküli vigaságban leszen része.

... Elöttem áll egy sirvazokogó, vagy leg-alább is megilletődött nepsokaság. A kisebb-nagyobb tanítványai szülőikkel, nevelőikkel s jó hívei tisztelő barátokkal veszi körül Moni bácsi ravatalát. De szeretnek én is ott imádkozni velük — érte. Hanem hát a kötelesség — ez a szigorú despota nem enged. Úgy szeretnem pedig megmondani híveinek, hogy sirassak csak őt, mert a jóságot, a szelid szeretetet már más-kép meghalálni nem tudják, mintha bebizonnyit-jak még utolsó útján is, hogy viszontszerettek és megértettek őt. Nemokára neve a kereszt-kövön fog fenyleni, míg eső-hő ki nem mossza. De én kimoshatatlan betükkel más nevet szeret-nék odairni, ami úgy is élni fog kitörölhetetlen hívei lelkében. Ezt: a szelid és alázatos szívű lelképásztor.

Isten vele, Moni bácsi! Ugy e, imádkozik éretünk, hogy kölcsönösen segítsünk egymáson. Mert mi sokat fogunk imádkozni Moni bácsiért. Mindnyáján megigérjük, akik csak ismertük. Megyünk, megyünk a tövises pályán, melyen minket elindított. A töviseket elszenvedjük, az úton talált virágokat öszszeszedjük s így fonunk belőle nefelejtés-koszorút a jó Moni bácsi áldott emlékének.

Gyulafehérvár, 1910. okt. 17-én.

Biró Ferenc.

1) Mon. vat. pap. fiz. lajstr. 104.

Fehérvári levél.

Kedves Redaktor Úr!

Ennek a mi újságunknak a legutolsó számában a többi közt azt is olvassom, hogy a pápi nyugdíjalap javára meg kell adóztatni az összes egyházi kitüntetéseket a szentszéki tanácsosoktól fölfelé.

Én most nem akarok azzal foglalkozni, hogy a kitüntetéseket a nyugdíjalap javára adóztassák meg, mert én már más helyen és kiadósabb formában §§-ba is foglaltam azt az eszmet, hogy bizonyos egyházi deliktumok, mulasztások, hivatali hanyagságok megtorlására az egész vonalon a pénzbírság hozassék be és a bírságpózek kizárólag a pápi nyugdíjalap részére szabassanak ki.

Ez bizony többlet hozna a nyugdíjalap konyhajára, mint a kitüntetésekből várható taksák és méltányosabb is, mert elvégre mégis furesa dolog, hogy akkor bírságot adják meg a papot, amikor kitüntették; ám fizessen akkor, ha rendetlenkedett.

No de — amint mondom — nem ezzel akarok én most foglalkozni, hanem azzal, hogy a cikkző az egyházi kitüntetéseket a szentszéki tanácsosoktól fölfelé komputálja. Olyanformán hangzik ez, mint amikor azt mondják, hogy az ember a bárónál kezdődik (főfele) vagy a színházi feljegyzéssel kezdődik (főfele) vagy a színházi feljegyzéssel kezdődik (főfele) vagy a színházi feljegyzéssel kezdődik (főfele).

Igy hát a szentszéki tanácsosok a pápi arisztokrácia és demokrácia rubikoni vonalába helyeztetvén, felhasználom az alkalmat, hogy régi szándékombhoz képest egyet-mást elmondjak a szentszéki tanácsosok rangbeli állásáról.

Meglehetősen elterjedt felfogás az, hogy az egyházmegyei kitüntetések (amiknek külső látható színtompája a hasi vörheny) a szentszéki tanácsossággal kezdődik. Ez bizony teljesen és tökéletesen teves felfogás. Gyökere mégis abban a tényben van, hogy a szentszéki tanácsosok hazánkban és itt nálunk is csak a legutóbbi időben kapták meg a violavörös öv kiváltságát. Hesterni suot, — ergo novissimi in praecedentia quoque — gondolja a hazai pápi felfogás, amely a világ teremtése óta el se tud képzelni pápi dignitást — vörös öv nélkül. Én p. o. el se tudom képzelni, hogy tesszem azt maga szent Pál mit tudna kezdeni erre mifelénk — vörös öv nélkül.

Fogarassy Mihályt egyik tisztelője magyar szent Pálnak szokta nevezni. Fogarassy erdélyi püspök korában kinevezte szentszéki tanácsossá egyik legmunkásabb érdemesebb papját: Roszkosi Elek brassai direktort. Az esküvétele után adott ebeden a püspök erősen zsörtölt amiatt a helytelen felfogás miatt, hogy a papok az assessorságot nem sokra tartják. Halasy prépost azt indítványozta ott a terített asztal mellett: adjon nekik a püspök vörös övet, akkor majd többre tartják. De a püspök nem akart ebbe belemenni, hanem azt hangoztatta, hogy mivel az, aki a püspök rendes bíráskodási fórumának, amely minden esperesek fegyelmi foruma is, tagja és rendes bírja — állása is nagyobb, mint amazoké; tessék azt annak belső értéke szerint megbecsülni, nem pedig holmi tarka szalagok szerint itélni meg.

Hát pedig a belső értéke miatt, amint látni, ma is csak utolsó sorba szeretik helyezni, aminek az utójára mégis csak elkövetkezett vörös öv az oka.

Talán ezt se kapták volna meg, ha a praktikus eszű és takarékos Schuster Konstantin kassai püspök el nem kezdte volna ezt a reformot, — mert sokalta a taxákat fizetgetni, ha valakinek kurialis címet vagy rangot kért. Hát ő kezdte a szentszéki tanácsosok vörös övezését,

az ő kezdeményezését sorra behozták a többi hazai egyházmegyében, úgyhogy ma talán nincs is latin szertartású egyházmegye, ahol meg ne volna, mivelhogy a görög szertartásúakban már azelőtt is megvolt.

Sajnos azonban, hogy a vörös öv nem sokat használt a szentszéki tanácsosság belső értékének, hogy úgy mondjam fajsúlyának emelésére. Mert maguk az egyházi főhatóságuk is itt-ott azt a felfogást látszanak vallani, hogy akit valami okból vörös övhöz akarnak juttatni, azt kinevezik szentszéki tanácsosnak akár arravaló, akár nem.

Már pedig a szentszéki tanácsosság nem erre született. Az sui generis valami.

Ime csak néhány példa:

— a veszprémi püspök kinevezi szentszéki tanácsossá a ciszterciek zirci apátját, aki pedig szerzetesfő és prelátnak;

ugyancsak a veszprémi és szatmári püspökök a titkárait kinevezik szentszéki tanácsosokká, jóval azután, hogy már pápai kamarások voltak, amiből világos, hogy ők a meggéjükben nagyobb rangnak tekintik a szentszéki tanácsosságot, mint a nevezett kurialis címeket (míuthogy igaz is);

— a váci püspök M. O. apátkanonokot kinevezi szentszéki tanácsossá, amiből világos, hogy a tanácsosság olyan egyházmegyei rang, amit egy valóságos apátkanonok is elfogadhat. (Úgy látszik, ott a kanonokok hivatalból nem tagjai a Consistoriumnak.)

— egy volt pesti egyetemi apát — rektorprofesszor pedig holtig neheztelt, hogy amikor a pesti vikáriális szentszéket szervezték, őt nem nevezték ki assessornak, holott a többi tanárkollegiáját egy szálig kinevezték.

Minálunk pedig elég csak arra utalni, hogy a szentszéki tanácsosok hivatalból tagjai a státszügyesületnek, holott az esperesek nem azok.

Az esperesség akár hivatali, akár cím, mindig csak partikularis (distrikutális) hogy ne mondjam vicinális jellegű; ellenben a tanácsosság egyetemes egyházmegyei jellegű tisztesség és részese a püspök bírói hatáskörének. Ennek a bírói hatáskörnek a helyét, súlyát és jelentőségét pedig megállapítja maga a Pontificale Romanum, amely felsorolván a püspök kötelességeit, így kezdi: Episcopum oportet judicare...

Az ugyan egészen bizonyos, hogy a kerület vezető (fungens) esperese, akár fő-, akár alesperes, a kerületi papság feje, a püspöknek az egyházi közigazgatás és fegyelmi felügyelet terén s a kijelölt hatáskörben külső vikáriusa; a kerületben tehát ő a primus; de viszont az is bizonyos, hogy a Consistoriumban in solidum a többiekkel a felesküdt assessor bírja amannak is, a többieknek is. Amiből az következik, hogy a kerületben lakó assessoroknak a vezető esperes fölött nincs praeferentiájuk, aminthogy nem is lehet; de igenis van a többiek felett, mivelhogy ezeknek még a püspök administratív jurisdictiójában sincs részük, míg ő tényleges részese a püspök bírói jurisdictiójának, amely pedig amannál előbbrevaló.

Ezeket immár szükséges volt megírni és elosztani azt a tényleg nagyon elterjedt helytelen felfogást, mintha a szentszéki tanácsosság csak amolyan surrogatum-féle volna vörös övek szaporítására, merrefelőbb expediens hiányában.

A németeknél, sőt Ausztriában van püspöki tanácsos (bischöflicher geistlicher Rat.), amely nem azonos a consistorialis assessorsággal. Ezt (ad normam m. k. udvari tanácsos) mint püsp. udvari tanácsosi címet a vörös öv kiváltságával be lehet hozni és bárkit ki lehet vele tüntetni numerus clausus nélkül is, aki érdemes reá. Müller Ernő linzi püspök p. o. körlevélben je-

lentette ki papjainak, hogy első sorban azokat fogja ezzel a címmel kitüntetni, akik a kath. irodalom mivelese vagy a sajtópártolás, jó iratok terjesztése által kitűnnek.

Biz ezt jó volna itt is megpróbálni.

Ez mindenképp alkalmas eszköz volna a tisztos ambíciók igazságos méltánylására és elesnek az az anomalia, hogy t. i. néha még címzetes szentszéki tanácsos is kredáltak, ami aztán lehetetlen valami.

Szentszéki tanácsossá aztán csak olyan egyházi férfit kellene kinevezni, akinek van valamiféle kvalitása arra, hogy a Consistorium tevékenységében részt is vehessen és tényleg részt is vegyen. Én p. o. úgy értelmezem ezt, hogy tesszem azt, ha peres ügyben kün a megyében vizsgálatot kell tartani és van az illető kerületben felesküdt szentszéki tanácsos, a Consistorium ezt bizza meg a vizsgálat keresztüli vitélvel se az esperest. Mert hiszen a tanácsosnak van a Consistorium színe előtt letelet hivatali esküje, míg az esperesnek vagy másnak nincsen.

Jogi megbízhatóság szempontjából tehát a gremiumban felesküdt Commissarius eljárása több garanciával kell hogy birjon.

A szentszéki tanácsosság tehát ne lehessen pusztá cím, hanem valóságos tiszt és kötelesekkel járó funkcionáriusság.

Címek, kitüntetések lehet mást is találni.

Forster János.

ŐSZI BÉRMAÚT.

(Lajosfalva.)

Október 7-ik és 8-ik napja sokáig felejtethetetlen lesz a jó lajosfalviak előtt, a kik abban a szerencsében részesültek, hogy nyolc év múlva ismét viszont-látható szeretett főpásztorukat. Már pénteken reggel ünnepi dísz öltött a község, a templom zászlókkal és zöld ágakkal volt díszítve és még a távolabbi községekből, mint Kimpolunghól, Dorna-Watráról, meg Jakobenyből is tömegesen érkeztek az emberek, hogy lássák a magyar püspököt. Öccselencijája mintegy három óra tájban érkezett meg Óradna felől Lajosfalvára. kísérve a község által küldött bandériumtól, amely messzire ömeltósága elé lovagolt. Püspök urunk kíséretében voltak Báránny Lukács főesperes, Kovács Lajos kanonok és Zombori László püspöki titkár, valamint a kerületi főszolgabíró. A főpásztor először is a plebániára hajtott, a hol az úti portól megmosakodván és átöltözökdvén, a processzióval együtt a templomba vonult. A processzió élen tarták a főpásztor Beszedits Bertalan lajosfalvi lelkész, László István istenségi plebános, Klucséwszki József jakobenyi plebános, Bálint Péter istenségi s. lelkész és Wochowszki Henrik kacukai lazarista atya. A templomajtóban Beszedits lelkész szépen át gondolt beszédben eszterelte az ő tíz évi fardaságos működését a fiatal ültetvényen, a melyet a főpásztor látogatása még inkább megfog erősíteni, hogy minél inkább teremjen és gyümölcsöket hozzon.

A főpásztor nyájas szavakkal adta vissza a templom kulcsokat és a templomba lépett. Itt először is a szöcskére lépett, magyar és német nyelven rövid, de annál megkapóbb szavakban fejtegette idejüvétele célját és buzdította a híveket, hogy használják föl a kegyelem idejét, a haragosok béküljenek ki és járuljanak a töredelem szentségéhez. Majd az olvasó előmádkozása következett, a hol a főpásztor szintén magyar és német nyelven magyarázta meg minden egyes tizednek a jelentőségét. Olvasó után

gyöntatás következett, amely, bárha a község nagyon kicsiny, mégis sokáig tartott. És hogy a főpásztor szavainak kellő eredménye volt, mutatja az, hogy az oylanok is mind meggyónak, akik már 10—12 éve nem voltak gyónni. Meggyöntak mind az itt lakó gör. katolikusok s és ugyancsak volt dolga a jakobenyi papnak, meg Balint káplánnak, akik csak ketten tudtak jólahul is gyöntatni. A vacsora igen kedélyes hangulatban folyt le. Ömeltőségének jó kedve rolt és cseppet sem viselte meg a fáradságos utazás. És minthogy a vacsorán a Püspök úr öserezen kívül mind csakis oylanok vettek részt, s kik nem hivatalból, hanem csakis a püspök úr iránt erzett tiszteletből és ragaszkodásból jöttek ide, azért az mindvégig lelkes hangulatban folyt le. Másnap 8-án folytattuk a gyöntatást. Kilenkor a főpásztor esendés misét mondott és kiosztotta a bérmalás szentségét. Majd a tőle megszokott nyájassággal kikérdezte a bérmalozókot a katekizmusból és minthogy a kérdésben egyuttal a felelet is benne volt, azért ez a vizsga is igen szépen sikerült és a kis havasi gyermekek bizonyára sokáig fogják meg az emlékkéhen hordozni.

Bérmalás után rövid ebéd következett, a melyre a községi elöljáróságok is mind hivatalosak voltak és délután két órákor már úthban volt Óradna felé a főpásztor, hogy azokat is részesítse a bérmalás szentségében.

Mindnyájan csodálkoztunk, hogy a hideg futellen szoba, a melybe a Püspök úron kívül egyikünk sem mert volna elhálni, nem ártott a kegyelmes urnak és bárha a szokatlan hideg levegő nemélyiket meg is viselte, ömeltőségük jó egészségben, jó hangulatban és bizonyára jó benyomásokkal is hagyta el Lajosfalvat. Szívűből kívánjuk, hogy vezérelje az Úr Isten mindenhol szerencsésen, hogy mindenhol egészségben és sokak örömeire teljesítse nehéz és fáradságos munkáját.

Egy jelenvolt.

HIREK.

— **Kegeymes Főpásztorunk** ősi bérmarútáról f. hó 21-en este érkezik haza székhelyre.

— **Státusgyűlés.** Főpásztorunk következő sorokban hívja össze a státusgyűlést. „Az erdélyi róm. kath. státusgyűlést azon alapon és jég erejénél fogva, melyet számára ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gyakorlat s újában ő császári s apostoli királyi Felségének 1867-ik évi augusztus hó 19-en kelt legfelsőbb elhatározása biztosítanak, folyó 1910. évi november hó 17-ik napjára Kolozsvárra összehívandónak íteltem és az Úrnak szent nevében ezenell összehívom. A gyűlés tárgyai: 1. Az igazgatótanács évi jelentése; 2. Titkárválasztás; 3. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése. Ennélfogva van szerencsem felkérni, hogy a folyó évi november hó 17-re ezenell kihirdetett státusgyűlésen megjelenni, a tanácskozásban résztvenni és megjelenéséről vagy akadályoztatásáról az igazgatótanácsot (Kolozsvár, Szentegyház-utca 5.) értesíteni sziveskedjék. Kelt Gyulafehérvárt, 1910. október 1. M a j l á t h Gusztáv Károly gróf s. k. erdélyi püspök.

— **Vajda Gyula utóda.** A vigkedélyű és általánosan ismert Dr. V a j d a Gyula kolozsvári egy. prof. halálával megüresedett a „tanárvizsgáló bizottság” elnöki széke. A vallásoktatásügyi miniszter a napokban Dr. C s e n

g e r i János egy. tanárt nevezte ki a tanárvizsgáló bizottság elnökévé, aki mint helyettes működött eleddig.

— **Diszgyűlés.** A növedékpapok Szalezi szt. Ferencről címzett Egyházirodalmi Iskolája f. hó 16-án d. e. 7/11 órákor tartotta ünnepeles megnyitó üléset a következő kedves és tartalmas programmal: 1. „Az eredeti Rákóczi nóta”. Hegedű szóló (zenekar és harmónium kísérettel) előadta: Kicsid Geza II. é. hh. 2. Elnöki megnyitó, mondta: Bogosi István IV. é. hh. 3. Költeményeket olvasott: Szalay Mátyás II. é. hh. 4. „Előre”, vezércikk, olvasta: Fülöp János, az O. E. L. kiadóhivatali főnöke. 5. Két dal: enekelte az enekkar. 6. Tárca, felolvasta: Rácz József III. é. hh. 7. Induló: játszotta a zenekar. Megjelentek sorában láttuk Imets F. Jakó apát-kanonok, dr. Balás Endre szeminariumi rektort, Soóthy Gyula lelkiigazgatót, dr. Péter Antal tanulmányi felügyelőt és Lestyán József püspöki actuáriust. A gyűlés végén Imets F. Jakó apát-kanonok meleg által szavakkal köszöntötte a fiatal levitákat. Beszédét ilyenképen fejezte be: örömmel hallgattam végig szép és lelkes gyűlésteket. Erősen hiszem, hogy ez a fiatal sereg is becsülettel fogja állani az új korszak új harcait. Egyik felolvasó tarsuk többek közt a tollforgatásra is kerte önöket, ezt a lelkükre kötöm én is. Ma egyházmegyénkben sajtó-vasárnap van. Én úgy óhajtom leröni e nappal szemben erzett köteleességemet, hogy ezen nemes Irodalmi Iskola derek irodárdájának jutalmazására 200 korona alapítványt teszsek, melyről az alapító levelét az intézet igazgatóságához be fogom nyújtani. Isten éltesse mindnyájukat. — Végül az elnök köszönetet mondott az atyai szavak kíséretében tett nagy-lelkű alapítványért. De az ifjú leviták sem akartak adósok maradni. Lelkes óváciokban részesi tettek az aldozatkész főpapot. Magyaról a gyűlésről az Iskola nívójáról nem írunk kritikát. Elmondta azt Imets F. Jakó apát-kanonok.

— **Vilma királynő.** Kolozsvári lapok írják, hogy 14-én magasrangú vendége volt Kolozsvárnak Vilma, hollandia királynője személyében. Tényleg a reggeli „gyors” két szalonkocsit is hozott Kolozsvárra. A jól lefüggönyözött szalonkocsi egyikében — amely csak 10 per c i g tartózkodott az állomáson — ott volt csakugyan Vilma királynő. Aztán továbbment a vaskocsik. Mindegy! Kolozsvárnak mégis magasrangú vendége volt! Amint értesülünk, 15-én Brassóban tartózkodott Vilma királynő és 16-án reggel utazott automobilon Sinájába, az oláh királyi párhöz.

— **A székelyudvarhelyi új főgimnázium fölvatása.** Székelyudvarhelyről írják nekünk: A székelyudvarhelyi régi finevöl intézet helyére emelt, hatalmas, háromemeletes új főgimnáziumot, mely teljes befejezést nyert, november hó 20-án fogják emelkedett ünnepség keretében felavatni. Az ünnepély előreláthatólag impozáns és fényes lesz, mert nemcsak a környék intelligenciája vesz részt teljes számban a felavató ünnepségen, hanem Kolozsvárról a Státus Igazgató tanácsa is testületileg fog az ünnepségen megjelenni. A fölvatást Majláth gróf püspök végzi fényes szertartások között. A főgimnázium igazgatósága már össze is állította a fölvatási ünnepély műsorát, mely a következő: 1. Pápai Hymnus, énekel az ifjuság énekkar. 2. Mikes János gróf főesperes, mint a főgimn. építő bizottsági elnökének üdvözlő beszéde. 3. Ünnepi vers. 4. Vonós zenekar, előadja a gimn. zenekar. 5. Tamás Albert igazgató beszéde. 6. Férfi énekkar. 7. Az ifjuság képviselőjének beszéde. 8. Trió (zongora, hegedű, cell.) 9. Alkalmi dialóg. 10. Hangversenyek.

— **Hitoktatók gyűlése.** A gyergyói espereskerület hitoktatói folyó évi október hó 12-én tartották első gyűléstük az új tanévben Gyosztmiklóson. A gyűlés kimagaslobb pontjai: 1. Miklós István gyoaltalvi alesperes plébános magas színvonalú bevezetői gondolata a jelenkor nyugtalan, erőszakos és kereszténytelen áramlatairól, melyek elensúlyozására a hitoktatók szép és fontos feladatát hangsúlyozta. 2. Antal József gyosztmiklósi hitoktató „A lelektani tekintetek szerepe a hitoktatásban” című értekezést olvasta fel osztatlan érdeklődés mellett. 3. László Imre gyosztmiklósi hitoktató nagy gondallal összeállított értekezést olvasott fel „A hitoktatás módszere Schüch nyoman” cím alatt. Ezek után a felolvasások alapján elénk eszmecsere folyt a hitoktatás egyes érintett mozzanatait felett. Isten áldást kérjük a hitoktatói gyűlések hasznos tevékenységéhez.

— **Tanárk státusrendezése.** Az Országos Középsikolai Tanáregyesületi Közlöny értesülése szerint az államt költsegvetésben a községi és felekezeti iskolai tanárok fizetésének állami kiegészítésére akkora összeget vettek fel az 1911. évre, hogy azzal ők is oly mértékben legyenek a VII. és VIII. fizetési osztályba előléptethetők, mint az állami tanárok. Ezt a jó hirt az erdélyi r. k. státus gimnaziumai tanító személyzetének helyzete szempontjából örömmel közöljük és egyuttal az intéző körök figyelmet felkérjük arra a lehetetlen helyzetre, hogy a tanárok szállás-pénze nehöl mag sincs rendezve, ami miatt a tanárok maholnap kiszorulnak a városok cigánysorába — ha lakáspenzüket akár koplalás arán is tetemesen nem pótolják.

— **Városunk érdemes magisztrátusának hőkezűségét hirdeti,** hogy az utcákon a villanylámpák meg napkelte után is világítanak. Kérnök aldataival a tek. magisztrátust, hogy ha már bőkezű akar lenni, akkor állítson be annyi lámpát, hogy legalább kettő jusson minden utcára, aztán óltassa el napkelte után a villanylámpákat és gyűjtassa meg napnyugta után.

— **Móni bácsi temetése.** Sepsiszentgyörgy arany szívű plébánosának varatlan halálhíre már kedden megtelt zokogó rokonokkal s hívőkkel a már halottasházba lett plébánia. Egy-más után jöttek a testvérei, unokái, hogy a szeretet adóját vigyék ravatalához annak, aki cletében testvéreinek Mentora, rokonainak áldottszívű tanácsadója volt. Mikor a valáskülömbőség nekül temetésre siető embereket láttuk, az jutott eszünkbe: „Ime, mint hal meg az igaz”. Olyan általános részvétet, olyan ünneplő nagy szeretetet egy meglévő lelkipásztor ravatala körül rég nem láttunk. 19-en delelőtt ment végbe a temetés. A plébánián a holttemet B a l i n t László c. kanonok, berecki főesperes-plébános szentelte be s ő vezette segédlettel a temetési szertartást és gyászmisét is elhalt jó barátjaért. Mellette állott V e t e s i, jelenyei plébános, a hűsleges osztálytárs, hogy elkísérje kedves Monját utolsó útjára. A sepsiszentgyörgyi hívek szeretete valóban szépen fejezte ki a Móni bácsi emlékének tartozó hálát: a sürgetésére épült templom Szentisr-kápolnájában helyezték pihenőre drága halottjuk haló porait. Mikor a szertartást végező tizennégy pap, a népsokaság és temetési menet eltavozott, megkezdődtek az impozáns, megkapó melegségi temetéseket utolsó — s azt hisszük — sokszor megismétlődő epizódjai: A Szentiszv kápolnába látogatni jöttek s imádkozni egyenként, csoportosan Móni bácsihoz az ő hívei. Defunctus adhuc loquitur.

Haláláról az egyházközség a következő gyászjelentést adta ki: „A sepsiszentgyörgyi róm. kath. egyházközség nevében az egyháztanács mely szomorúsággal jelenti, hogy nagyságos és főtisztelendő F e j e r Manó th. kanonok, sepsimiklósvári kerületi esperes-plébános áldados életének 63-ik, áldozó papágának 39-ik, helybéli plébánosi működésének 23-ik évében f. év és hó 17-én d. u. 1 órákor a halottak szentegének ájtatos felvétele után az Úrban elszenderült. Közserzetben állott, feledhetetlen emlékek lelkipásztorunk földi részei f. hó 19-én d. e. 10 órákor a plébánia templomban tartott beszentelés, halotti beszéd és szentmise után ugyanott a szentisr kápolnában helyzetett örök nyugalomra. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

— **Molnar Ferenc.** A kolozsvári S. Z. József szemérem és az egyetem ifjúsága e hó 15-én gyászfátyolt kötött. Hihetetlenül terjedt szét a hír, hogy a jó barát, a kedves kartárs Molnár Ferenc ügyvedjellőt meghalt. Molnár egy pár napja fektült a Karolina kórházban, aztán rövidesen végzett vele a kerlelhetetlen gümőkór hatalma. Letört a virágszál, amely a legszebb reményekkel tekintett az élet rózsás kertje felé, amely hirtelen lezárult előtte. Milyen is az élet! Oly szomorú, mikor egy fiatal munkás élet végét ér. Munkás élet, amilyen a küzdő egyetemi ifjú, Molnár volt, akinek nemes lelket, becsületes jellemet barátai csak becsülni tudták. Szomorú, amikor a munka, a küzdelem gyümölcsét rabolja el a felgyelmezhetetlen halál! Az ifjú Molnár élete tavaszára a fagyaszító tél következett! S mégis azt mondják, hogy nincs ugrás a természetben!

— **A Kolozsvári Szt. Imre Egyesület** az idén oly nagy érdeklődés mellett kezdte meg működését, amilyenre eddig — immár 12 éves — életében nincs példa. Ezt leginkább bizonyítja az a tény, hogy eddig — okt. közepeig — 160 rendes tag iratkozott be az egyesületbe, hatvanal több, mint az előző években és így az Egyetemi Kör után a legnépesebb kolozsvári egyesület. — Alakuló közgyűlésen a következő tisztikarban állapodott meg az egyesület: Elnök: P. Jánosy Béla dr. Alnökök: Neurohr Gyula jh. és Nagy László jh. Főtitkár: Löcsei László jh. Titkár: Bardi István tj. Főjegyző: Szilber Ignác jh. Jegyzők: Both János oh. és Papp Tibor jh. Pénztáros: Barts Gyula tj. Ellenőrök: Baghy György tj. és Szentkirályi Zsigmond oh. Könyvtárosok: Stein János oh. és Csiky Béla jh. Háznagyk: Nagy Géza jh. és Horváth László jh. Számvizsg. biz. elnöke: Banyai József számtiszt, tagjai: Biro Béla tj. és David Géza jh. — Ezzel a tisztikarral indul harella a Kolozsvári Szt. Imre Egyesület azzal az erős elhatározással, hogy az idei év új — az eddigieknél is munkásabb élet kiinduló pontja lesz és ezzel követendő példát állít az utódok elé.

— **Szemelvény a „Ref. Szemléből”** „Portugalia köztársasággal lett egy jól előkészített és ügyesen végrehajtott forradalom sikere által. E hír ugyan politikai jellegű, de azért van neki vallási vonatkozása is. Bismarck ugyanis vagy 30 évvel ezelőtt megjósolta, hogy a latin királyságok, melyek a klerikális uralkodó hatalmát adták magukat szerzetesek és kongregációk kezébe tették a kulturájuk sorsát, a korszerű reformok útján való haladás elnyomásáért azzal fognak bünhődni, hogy revolutionárius kitérőek köztársasággá alakítják át. Hogy helyesen jósolt, mutatja a történelem. Az új köztársaság kormány feloszlatta a kongregációkat, kiutasította az idegen szerzeteseket s főként a jezsuitákat. Hogy ezek egy része is nálunk telepszik meg: több mint bizonyos. Nemsokára meg hatalmasabb lesz a zardaalapítás rekordja. Hogy fel szegényke! Ezeket már annyiszor olvastuk, egyszer már újakat hozzanak vagy legalább a régil újabb formában.

— **A II. nemzetközi rák-konferencia.** Folyó hó elején feltűnően érdekes konferencia volt Parisban, amely a rákbetegségekre vonatkozó összes eddigi ismereteket tárgyalta és vitatta meg. E konferencián mint egyik előadó szerepelt a kolozsvári tud. egyetem kórbonctani intézetének kiváló igazgatója Dr. Buda y Kálmán professzor. E konferencia eredményéről hó 15-én d. u. 6 órákor megtartott orvosi szakülésben számolt be nagyszámú hallgatóság előtt. Eme előadásában hangsúlyozta a rákbetegségekről, az ebben szenvedők és elhaltakról a

legpontosabb statisztikának készítését, amely egyedül és biztos alapját fogja tenni az újabb tudományos kutatásoknak és eredményeknek. A rákbetegségekről bizony még nem mondhatunk el semmi bizonyosat, semmi pozitív eredményt. Ugyancsak e szakülés elején emlekezett meg Dr. Purjesz Zs., a szakülés elnöke, a két fiatalon elhunyt magántanárrol: Dr. Góth Lajosról és Kanitz Henrikről, akikben a kolozsvári egyetem tudós embereket vesztett el.

— **Tandijkárpótló államsegély.** Az 1908. évi XLVI-ik t. c. 8. §-ának rendelkezése értelmében a nepoktatás ingyenessége ez évi szept. hó 1-ével a községi és felekezeti iskoláknál is életbe lépett. Az iskola fenntartási (dologi) szükségletei fedezésére fordított tandíjaknak és felvételi díjaknak államsegély útján való kárpótlása elrendelvetten, ezen államsegély érvényének helyes megszerkesztése és felszerelése érdekében Gyverkes Mihály székelyudvarhelyi igazgató tanító „Államsegélykérvény és Mellékletei” cím alatt egy minden irányban teljes tájékoztatást és segédkezet nyújtó útmutatót és mellékleti űrlapokat szerkesztett és adott ki. melyet 2 K. előleges beaküldése ellenében portómentesen küld meg. Ezen munkát a 4-ik kiadásban most megjelent „Tananyagbeosztási nyomatvány” füzetével együtt az érdekelte tanítók és iskolazékek meleg figyelmébe ajánljuk.

— **Diákkongresszus Kolozsvart.** E hó 14-én a kolozsvári egyetemi ifjúság diákgyűlést tartott, amelyet Léva y József soros elnök hívott össze. E gyűlésen Barcza József helyett Kulcsár László számolt be az utóbbi Pécsen tartott diákkongresszusról és egyben a kolozsvári diákkongresszus előkészítő bizottsága is megalakult Léva y J. elnökele alatt, hogy a kolozsvári diákkongresszust az egyetemi várososh méltóvá és impozánssá tegyék.

— **Új lap.** Kolozsvárnak megint született egy, de ezuttal egy igen komoly, magas színvonalon álló lapja. Címe „Szinházi Lap”, színházi, művészeti, irodalmi és kritikai hetilap. Az első szám e hó 16-án reggel hagyta el a sajtót.

— **Fejlődő Kolozsvár.** Olvasóinknak bizonyára feltűnhetett, hogy lapunkban gyakorta irtunk ilyen címmel. Valóban Erdélynek oly városa ez, hogy úgymondjuk centruma, amely leginkább van exponálva a kulturális fejlődésre és haladásra. Úgy szólván nem mulik nap, amelyhez valami kulturális lejezet nem fűződik Kolozsvár történetében. Most arról adhatunk hírt, hogy egyik utcájában (Fürdő-utca) nem kevesebb, mint tizenket telemeletes bérpalota építéséhez fogtak, amelyek a jövő év végére már fedél alá kerülnek. Ugyanis a kolozsvári róm. kath. egyházközség szerződést kötött két budapesti építész mérnökkel, amely szerződés ötven evre szól, amely idő alatt a vállalkozók fizetik a megallapított bért az egyházközségnek az átadott telkeért, aztán ötven év múlva tehermentesen fogják át a tizenket bérpalotát a státusnak. Ez építkezés nagyban hozzá fog járulni Kolozsvárnak szépzésmi alakulásához.

— **A segesvári oltáregyesület** okt. hó 9-én tartotta havi gyűlését, melyen a nagyszabedű oltáregyesület jubiláris kiállításán való részvétel határozottatott el. Elenk helyesléssel találkozott a munkaörök bevezetése és az imadási óráknak minden tagra való kiterjesztése. Jövő hónapban közgyűlést tartanak.

— **Korai téi Háromszéken.** A verőfényes őszi meleg napokat hirtelen változással a korai tél váltotta fel. Mindenki azt hitte, hogy a második tavasz kezdődik, mikor Teréz napjának alkonyatán igazi fehér, tiszta hópihéek kezdtek

szálingózni az ólomszürke égboltozatról; vasárnap reggelre a hegyeket köröskörül „frissen” esett hó borította; gyönyörű tájképet mutatott az erdélyi magyar határ. A Kárpátok egbe nyuló ormain a tél — lent a sikon a haldokló nyár küzdött egymással; a fehér havasok és a rétek zöldje gyönyörű kontrasztot alkotott a küzdelem folyamán; de győzött a tél. Most is úgy havazik akárcsak decemberben. A gazdák nem örvendeznek a korai télnek, mert a szántást-vetést akadályozza; még alig-alig vetettek valamit; az őszi vetéstablak ritkák és ezekben is temérdek kárt fog tenni a sok millió egér, mely a hótakaró békés védelme alatt valóságos labirinteket futkos ki az élelemkeresés alkalmából. Bizony Isten csapása ez a határszélre nézve, hogy mert az időily korántost meggalalyodott — amint errele mondják.

— **A brassói népszövetség** f. é. okt. hó 15-én este 8 órákor tartotta a No. 1. nagyteremben első őszi társas összejövetelét a következő műsorral: 1. „Nyitány” zongorán előadja: Stadler József. 2. „A kedves ember” magánjelenet. Előadja: Gaudi Géza. 3. Dalok: a) „A köny” szerző: Székely Márton. b) „Levél ariá” szerző: N. N. c) „A felsőbb leány” szerző: Márkus. Énekelte Egyed Aranka, zongorán kísértte Stertler József. 4. „Mézes hetek után” páros jelenet. Előadták: Gruber Erzi és Csiby Béla. 5. Hubai: a) „Trobador ábránd”. b) „Magyar ábránd”. Hegedűn előadta: Csató Elza. Zongorán kíserte: Stadler József. 6. Szabad előadás. Tartotta Széles D. igazgató. 7. „Az Oroszlánbőr”. Vígjáték I. felv. Személyek: Jávoroka Tóbiás irnok; Székely Ignác. Mácsi, a felesége: Gruber Janka. Piroška, leánya: Fejes Ilonka. Rídeg Mátyás; Székely József. Cseresnye Ivor vegrehajto: Dank Viktor. Műsor után tánc volt. A műsor egyes számaírói csakis a legjobbat és legszebbet mondhatunk. Mindenki a maga nemében páratlan volt. Az estély látogatott volt, különösen a középosztály tüntetett megjelenésével. míg az értelmi osztály — sőt a kath. testület is mint sok helyt itt is távolmaradásával mutatta ki katolikus öntudatát. Igazolással melegségül talán felhozható az, hogy ugyanaz nap „teaestély volt” a kaszinóban, melynek vonzó ereje úgy látszik nagyobb, mint a kath. ügyekkel bajlóldó szegény népszövetség. Az estély erkölcsi s anyagi sikerének érdeme Széles Denes népsz. ügyvezető igazgatóé.

— **A törtető ifjak.** Kézdivásárhelyt 1910. okt. 2-én a szent Rózsafüzér magasztos ünnepen Wainmann Sándor főgimn. tanár felkísítő beszéde folytán, melyben a régi történeti és az ujkori példák alapján kimutatja a rózsafüzér hűségese elvégzésének sokoldbú hasznát a tanulás keretén belül is, seregesen mintegy 166 ifjú jelentkezett az „Éld Rózsafüzér”-be való felvételre. Ezen elhatározásunkra az a tudat buzdított, hogy Mária ami Anyánk, aki minket soha sem hagy el, ha hozzá buzgón eszedünk: Könyörögj errettünk, kik hozzád menekszünk. Keresztény ifjakhoz méltó nemes felbuzdulás, mely áldassá csak akkor válik, ha ebbeli kötelességünk elvégzésében állhatatosak leszünk.

— **A kézdi-orbai róm. kath. főesperesi** kerület papsága megtartotta az őszi korona gyűlést a főgimn. tornacsarnokában. A keblü ügyeknek tárgyalását Markaaly Antal kézdi-szentleleki plébános és ker. főesperes nagy bigadtsággal és kiváló szakértelemmel vezette. Nagyobb vitát csak a vasuti feljegy kedvezmény okozott, amely úgben az egyöntetű eljárás mellett hozott határozatot a körületi lelkeszek gyűlése. A f. évi őszi statusi gyűlésre pedig közlekedéssel a lemhenyi esperes plébánost, híres egyházi szonokot es írot választották meg

gyöntatás következett, amely, bárha a község nagyon kicsiny, mégis sokáig tartott. És hogy a főpásztor szavainak kellő eredménye volt, mutatja az, hogy az olyanok is mind meggyöntak, akik már 10—12 éve nem voltak gyónni. Meggyöntak mind az itt lakó gör. katolikusok is és ugyancsak volt dolga a jakobenyi papnak, meg Bálint kaplánnak, akik csak ketten tudtak oláhuul is gyöntatni. A vacsora igen kedélyes hangulatban folyt le. Öméltóságának jó kedve volt és cseppet sem viselte meg a fáradságos utazás. És minthogy a vacsorán a Püspök úr kísérletén kívül mind csakis olyanok vettek részt, akik nem hivatalból, hanem csakis a püspök úr iránt erzett tiszteletből és ragaszkodásból jöttek ide, azért az mindvégig lelkes hangulatban folyt le. Másnap 8-án folytattuk a gyöntatást. Kilenckor a főpásztor csendes misét mondott és kiosztotta a bérmalás szentségét. Majd a tőle megszokott nyájassággal kikérdezte a bérmalákozokat a katekizmusból és minthogy a kérdésben egyuttal a felelet is benne volt, azért ez a vizsga is igen szépen sikerült és a kis havasi gyermekek bizonyára sokáig fogják még az emlékképekben hordozni.

Bérmalás után rövid ebéd következett, a melyre a községi előljárásságok is mind hivatalosak voltak és delután két órákor már útban volt Óradna felé a főpásztor, hogy azokat is részesítse a bérmalás szentségében.

Mindnyájan csodálkoztunk, hogy a hideg fűtelten szoba, a melybe a Püspök úron kívül egyikünk sem mert volna elhárni, nem ártott a kegyelmes urnak és bárha a szokatlan hideg levegő némelyiket meg is viselte, öméltóságuk jó egészségben, jó hangulatban és bizonyára jó benyomásokkal is hagyta el Lajosfalvát. Szívvel kívánjuk, hogy vezérelje az Úr Isten mindenhol szerencsésen, hogy mindenhol egészségben és sokak örömeire teljesíthesse nehéz és fáradságos munkáját.

Egy jelen volt.

HIREK.

— **Kegyelmes Főpásztorunk** őszi bérmalájáról f. hó 21-én este érkezik haza székelyre.

— **Státusgyűlés.** Főpásztorunk következő sorokban hívja össze a státusgyűlést. „Az erdélyi róm. kath. státusgyűlést azon alapon és jég erejénél fogva, melyet számára ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gyakorlat s utabban ő császári és apostoli királyi Felsegének 1867-ik évi augusztus hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározása biztosítanak, folyó 1910. évi november hó 17-ik napjára Kolozsvárra összehívandónak ítélem és az Úrnak szent nevében ezenel összehívom. A gyűlés tárgyai: 1. Az igazgatótanács évi jelentése; 2. Titkárválasztás; 3. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése. Ennélfogva van szerencsém felkérni, hogy a folyó évi november hó 17-re ezenel kihirdetett státusgyűlésen megjelenni, a tanácskozásban résztvenni és megjelenéséről vagy akadályoztatásáról az Igazgatótanácsot (Kolozsvár, Szentgyház-utca 5.) értesíteni sziveskedjék. Kelt Gyulafehérvárt, 1910. október 1. M a j l á t h Gusztáv Károly gróf s. k. erdélyi püspök.

— **Vajda Gyula utóda.** A vigkedélyű és általánosán ismert Dr. V a j d a Gyula kolozsvári egy. prof. halálával megüresedett a „tanárvizsgáló bizottság” elnöki széke. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a napokban Dr. C s e n

g e r i János egy. tanárt nevezte ki a tanárvizsgáló bizottság elnökévé, aki mint helyettes működött eleddig.

— **Diszgyűlés.** A növendékpapok Szalézi szent Ferencről címzett Egyházirodalmi Iskolája f. hó 16-án d. e. 7/11 órákor tartotta ünnepélyes megnyitó üléset a következő kedves és tartalmas programmal: 1. „Az eredeti Rákóczi óta”. Hegedű szóló (zenekar és harmónium kísérettel) előadta: Kicsid Géza II. é. hh. 2. Elnöki megnyitó, mondta: Bogosi István IV. é. hh. 3. Költeményeket olvasott: Szalay Mátyás II. é. hh. 4. „Előre”, vezércikk, olvasta: Fülöp János, az O. E. L. kiadói hivatali főnöke. 5. Két dal: enekelte az enekár. 6. Tárca, felolvasta: Rácz József III. é. hh. 7. Induló: játszotta a zenekar. Megjelentek sorában láttuk Imets F. Jákó apát kanonokot, dr. Balás Endre szemérműri rektort, Soóthy Gyula lelkiigazgatót, dr. Peter Antal tanulmányi felügyelőt és Lestyán József püspöki actuáriust. A gyűlés végén Imets F. Jákó apát-kanonok meleg atyai szavakkal köszöntötte a fiatal levitákat. Beszédet ilyenképen fejezte be: Örömmel hallgattam végig szép és lelkes gyűléseteket. Erősen hiszem, hogy ez a fiatal sereg is becsülettel fogja állani az új korszak új harcain. Egyik felolvasó tarsuk többek közt a tollforgatásra is kerte önöket, ezt a lelkükre kötöm én is. Ma egyházmegyénkben sajtó-vasárnap van. En úgy óhajtom leróni e nappal szemben erzett kötelességemet, hogy ezen nemes Irodalmi Iskola derek írógardájának jutalmazására 200 korona alapítványt teszék, melyről az alapító levelet az intézet igazgatóságához be fogom nyújtani. Isten éltesse mindnyájukat. — Végül az elnök köszönetet mondott az atyai szavak kíséretében tett nagylelkű alapítványért. De az ifjú leviták sem akartak adósok maradni. Lelkes óvációkban részesítették az Iskola növőjáról nem irunk kritikát. Elmondta azt Imets F. Jákó apát-kanonok.

— **Vilma királynő.** Kolozsvári lapok írják, hogy 14-én magasrangú vendége volt Kolozsvárnak Vilma, hollandia királynője személyében. Tényleg a reggeli „gyors” két szalonkocsit is hozott Kolozsvárra. A jól lefüggönyözött szalonkocsi egyikében — amely csak 10 percig tartózkodott az állomáson — ott volt csakugyan Vilma királynő. Aztán tovarobogott a vaskocs. Mindegy! Kolozsvárnak mégis magasrangú vendége volt! Amint értesülünk, 15-én Brassóban tartózkodott Vilma királynő és 16-án reggel utazott automobilon Sinajába, az oláh királyi párhoz.

— **A székelyudvarhelyi új főgimnázium fölvatása.** Székelyudvarhelyről írják nekünk: A székelyudvarhelyi régi finevelő intézet helyére emelt, hatalmas, háromemeletes új főgimnáziumot, mely teljes befejezést nyert, november hó 20-án fogják emelkedett ünnepség keretében felavatni. Az ünnepély előreláthatólag impozáns és fényes lesz, mert nemcsak a környék intelligenciája vesz részt teljes számban a felavatási ünnepségen, hanem Kolozsvárról a Státus Igazgatótanácsa is testületileg fog az ünnepségen megjelenni. A fölvatást Majlath gróf püspök végzi fényes szertartások között. A főgimnázium igazgatósága már össze is állította a fölvatási ünnepély műsorát, mely a következő: 1. Pápai Hymnusz, éneklő az ifjúsági énekár. 2. Mikes János gróf főesperes, mint a főgimn. építő bizottsági elnökének üdvözlő beszéde. 3. Ünnepi vers. 4. Vonós zenekar, előadja a gimn. zenekar. 5. Tamás Albert igazgató beszéde. 6. Férfi énekár. 7. Az ifjúság képviselőjének beszéde. 8. Trió (zongora, hegedű, cell.) 9. Alkalmi dialog. 10. Hangversenyek.

— **Hitoktatók gyűlése.** A gyergyói espereskerület hitoktatói folyó évi október hó 12-én tartották első gyűlést az új tanévben Gyószmiklóson. A gyűlés kimagasló pontjai: 1. Miklós István gyószmiklósi aiesperes plébános magas színvonalú bevezetői gondolatai a jelenkor nyugtalan, erőszakos és kereszténytelen áramlatairól, melyek elensúlyozására a hitoktatók szép és fontos feladatát hangsúlyozta. 2. Antal József gyószmiklósi hitoktató „A lelektani tekintetek szerepe a hitoktatásban” című értekezést olvasta fel osztályban érdeklődés mellett. 3. László Imre gyószmiklósi hitoktató nagy gondalal összeállított értekezést olvasott fel „A hitoktatás módszere Schüch nyomán” cím alatt. Ezek után a felolvasások alapján élénk eszmecsere folyt a hitoktatás egyes érintett mozzanatairól felett. Isten áldást kerjük a hitoktatói gyűlések hasznos tevékenységéhez.

— **Tanárok státusrendezése.** Az Országos Közepiskolai Tanárjegyesületi Közlöny értesülése szerint az állam költségvetésben a községi és felekezeti iskolai tanárok fizetésének állami kiegészítésére akkora összeget vettek fel az 1911. évre, hogy azzal ők is oly mértékben legyenek a VII. és VIII. fizetési osztályba előléptetettek, mint az állami tanárok. Ezt a jó hírt az erdélyi r. k. státus gimnáziumai tanító személyzetének helyzete szempontjából örömmel közöljük és egyuttal az intéző körök figyelmét felkérjük arra a lehetetlen helyzetre, hogy a tanárok szállás-pénze nehöl maig sines rendezze, ami miatt a tanárok maholnap kiszorulnak a városok cigányországába — ha takaspenzüket akár koplalás árán is tetemesen nem pótolják.

— **Városunk érdemes magisztrátusának bőkezűségét hirdeti,** hogy az utcakon a villanylámpák még napkelte után is világítanak. Kérnök almatall a tek. magisztrátust, hogy ha már bőkezű akar lenni, akkor állítson be anyai lámpát, hogy legalább kettő jusson minden utcára, aztán oltsa el napkelte után a villanylámpákat és gyűjtassa meg napnyugta után.

— **Móni bácsi temetése.** Sepsiszentgyörgyi aranyvízi plébánosának varatlan halálhíre már kedden megléte zokogó rokonokkal s hivőkkel a man halottasházba lett plébánia. Egyman után jöttek a testvérei, unokái, hogy a szeretet adóját vigyék ravatalához annak, aki eletemben testvéreinek Mentora, rokonainak áldóztívú tanácsadója volt. Mikor a valaskülömség nekül temetésre siető embereket láttuk, az jutott eszünkbe: „Ime, mint hal meg az igaz”. Olyan általános részvétet, olyan ünneplő nagy szeretetet egy meghalt lelkipásztor ravatala körül rég nem láttunk. 19-én délel ment vége a temetés. A plébánian a holttemet Bálint László c. kanonok, berecki főesperes-plébános szentelte be s ő végzte segedlettel a temetési szertartást és gyasmisét is elhalt jó barátjaért. Mellette allott V e t e s i, jelenyei plébános, a hűségosztálytárs, hogy elkísérje kedves Moniát utolsó útjára. A sepsiszentgyörgyi hívek szeretete valóban szépen fejezte ki a Móni bácsi emlékének tartozó hálát: a sürgetésére épült templom Szentsir-kápolnájában helyezték pihenőre drága halottjuk haló porait. Mikor a szertartást végező tizenegy pap, a népsokaság és temetési menet eltávozott, megkezdődtek az impozáns, megkapó melegségű temetések utolsó — s azt hisszük — sokszor megismétlődő epizódjai: A Szentsir-kápolnába látogatni jöttek s imádkozni egyenkint, csoportosan Móni bácsihoz az ő hívei. Defunctus ad huc loquitur.

Haláláról az egyházközség a következő gyászjelentést adta ki: „A sepsiszentgyörgyi róm. kath. egyházközség nevében az egyháztanács mely szomorúsággal jelenti, hogy nagyságos és főtisztelendő F e j e r Manó tb. kanonok, sepsimiklósvári kerületi esperes-plébános áldásos életének 63-ik, áldozó papságának 39-ik, helybeli plébánosi működésének 23-ik évében f. év és hó 17-én d. u. 1 órákor a halottak szentségének ájtatos felvételé után az Úrban elszenderült. Közszertetben allott, feledhetetlen emlékek lelkipásztorunk földi részei f. hó 19-én d. e. 10 órákor a plébánia templomban tartott beszentelés, halotti beszéd és szentmise után ugyanott a szentsir-kápolnában helyezett örök nyugalomra. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

— **Molnár Ferenc.** A kolozsvári S. z. József szeméremű és az egyetem ifjúsága e hó 15-én gyászatyóul kötött. Hihetetlenül terjedt szét a hír, hogy a jó barát, a kedves kartárs Molnár Ferenc ügyvédjelölt meghalt. Molnár egy pár napja feküdt a Karolina kórházban, aztán rövidesen végzett vele a kerlelhetetlen gümőkór hatalma. Letört a virágszál, amely a legszebb reményekkel tekintett az élet rózsás kertje felé, amely hirtelen lezárult előtte. Milyen is az élet! Oly szomorú, mikor egy fiatal munkás élet végét ér. Munkás élet, amilyen a küzdő egyetemi ifjú. Molnáré volt, akinek nemes lelket, becsületes jellemet barátai csak becsülni tudták. Szomorú, amikor a munka, a küzdelem gyümölcsét rabolja el a fegyelmezhetetlen halál! Az ifjú Molnár élete tavaszára a fagyaszító tél következett! S mégis azt mondják, hogy nincs utrás a természetben!

— **A Kolozsvári Szt. Imre Egyesület** az idén oly nagy érdeklődés mellett kezdte meg működését, amilyenre eddig — immár 12 éves — életében nincs példa. Ezt leginkább bizonyítja az a tény, hogy eddig — okt. közepéig — 160 rendes tag iratkozott be az egyesületbe, hatvanal több, mint az előző években és így az Egyetemi Kör után a legnépesebb kolozsvári egyes. ifj. egyesület. — Alakuló gyűlésén a következő tisztikarban állapodott meg az egyesület: Elnök: P. Jánosy Béla dr. Alelnökök: Neurohr Gyula jh. és Nagy László jh. Főtitkár: Löcsei László jh. Titkár: Bárdi István jh. Főjegyző: Szilber Ignác jh. Jegyzők: Both János oh. és Papp Tibor jh. Pénztáros: Baris Gyula tj. Ellenőrök: Baghy György tj. és Szentkirályi Zsigmond oh. Könyvtárosok: Stein János oh. és Csikó Béla jh. Háznagyk: Nagy Geza jh. és Horváth László jh. Számvizsg. biz. elnöke: Banyai József számtiszt, tagjai: Biró Béla tj. és David Geza jh. — Ezzel a tisztikarral indul hareba a Kolozsvári Szt. Imre Egyesület azzal az erős elhatározással, hogy az idei év új — az eddigieknél is munkásabb élet kiinduló pontja lesz és ezzel követendő példát állít az utódok elé.

— **Szemelvény a „Ref. Szemléből”** „Portugalia köztársasággal lett egy jól előkészített és ügyesen végrehajtott forradalom sikere által. E hír ugyan politikai jellegű, de azért van neki vallási vonatkozása is. Bismarck ugyanis vagy 30 évvel ezelőtt megjósolta, hogy a latin királyságok, melyek a klerikális uralkodó hatalmukkal magukat szerzetesek és kongregációk kezébe tették le kulturájuk sorsát, a korszerű reformok útján való haladás elnyomásáért azzal fognak bünhődni, hogy revolutionárius kitérősek köztársasággá alakítják át. Hogy helyesen jósolt, mutatja a történelem. Az új köztársaság kormány feloszlatta a kongregációkat, kiutasította az idegen szerzeteseket s főként a jezsuitákat. Hogy ezek egyrészesen nálunk telepszik meg: több mint bizonyos. Nemsokára meg hatalmasabb lesz a zardaalapítás rekordja.” Hogy fel szegényke! Ezeket már annyiszor olvastuk, egyszer már újakat hozzanak vagy legalább a régít újabb formában.

— **A II. nemzetközi rák-konferencia.** Folyó hó elején feltűnően érdekes konferencia volt Parisban, amely a rákbetegségekre vonatkozó összes eddigi ismereteket tárgyalta és vitatta meg. E konferencián mint egyik előadó szerepelt a kolozsvári tud. egyetem kóronctani intézetének kiváló igazgatója Dr. Buda y Kálmán professzor. E konferencia eredményéről hó 15-én d. u. 6 órakor megtartott orvosi szakülésben számolt be nagyszámú hallgatóság előtt. Eme előadásában hangsúlyozta a rákbetegségekről, az ebben szenvedők és elhaltakról a

legpontosabb statisztikának készítését, amely egyedül és biztos alapját fogja tenni az újabb tudományos kutatásoknak és eredményeknek. A rákbetegségekről bizon még nem mondhatunk el semmi bizonyosat, semmi pozitívus eredményt. Ugyancsak e szakülés elején emlékezett meg Dr. Purjesz Zs., a szakülés elnöke, a két fiatalon elhunyt magántanárrol: Dr. Göth Lajosról és Kanitz Henrikről, akiknek a kolozsvári egyetem tudós embereket vesztett el.

— **Tandijkárpótló államsegély.** Az 1908. évi XLVI-ik t. c. S. §-ának rendelkezése értelmében a népoktatás ingyenessége ez évi szept. hó 1-ével a községi és felekezeti iskoláknál is életbe lépett. Az iskola fenntartási (dologi) szükségletei fedezésére fordított tandíjaknak és felvételi díjaknak államsegély útján való kárpótlása elrendeltetvén, ezen államsegély kérvényeknek helyes megkereszetése és felszerelése érdekében Gyverkes Mihály székelyudvarhelyi igazgató tanító „Államsegélykérvény és Mellékletei” cím alatt egy minden irányban teljes tájékoztatást és segédkezet nyújtó útmutatót és mellékleti űrlapokat szerkesztett és adott ki, melyet 2 K. előleges beküldése ellenében portómentesen küld meg. Ezen munkát a 4-ik kiadásban most megjelent „Tananyagbeosztási nyomatvány” füzetével együtt az érdekelt tanítók és iskolaszékek melegen figyelmébe ajánljuk.

— **Diakkongresszus Kolozsvárt.** E hó 14-én a kolozsvári egyetemi ifjúság diákgyűlést tartott, amelyet Léva y József soros elnök hívott össze. E gyűlésen Barcza József helyett Kulcsár László számolt be az utóbbi Pécsen tartott diakkongresszusról és egyben a kolozsvári diakkongresszus előkészítő bizottsága is megalakult Léva y J. elnöke alatt, hogy a kolozsvári diakkongresszust az egyetemi várososhé mőltová és impozánssá tegyék.

— **Új lap.** Kolozsvárnak megint született egy, de ezuttal egy igen komoly, magas színvonalon álló lapja. Címe „Szinházi Lap”, színházi, művészeti, irodalmi és kritikai hetilap. Az első szám e hó 16-án reggel hagyta el a sajtót.

— **Fejlődő Kolozsvár.** Olvasóinknak bizonyára feltűnhetett, hogy lapunkban gyakorta irtunk ilyen címmel. Valóban Erdélynek oly városa ez, hogy úgymondjuk centruma, amely leginkább van exponálva a kulturális fejlődésre és haladásra. Úgy szólva nem mulik nap, amelyhez valami kulturális lejezet ne fűződné Kolozsvár történetében. Most arról adhatunk hírt, hogy egyik utcájában (Fürdő-utca) nem kevesebb, mint tizenket ketemeletes bérpalota építéséhez fogtak, amelyek a jövő év végére már fedél alá kerülnek. Ugyanis a kolozsvári róm. kath. egyházközség szerződést kötött két budapesti építész mérnökkel, amely szerződés ötven evre szól, amely idő alatt a vállalkozók fizetik a megállapított bért az egyházközségnek az átadott telkekért, aztán ötven év múlva tehermentesen fogják át az ingatlanokat a tizenket bérpalotát a státusnak. Ez építkezés nagyban hozzá fog járulni Kolozsvárnak szépirodalmi alakulásához.

— **A segesvári oltáregyesület** okt. hó 9-én tartotta havi gyűlést, melyen a nagyszabedű oltáregyesület jubiláris kiállításán való részvétel határozatát el. Elenk helyesléssel találkozott a munkások bevezetése és az imádási óráknak minden tagra való kiterjesztése. Jövő hónapban közgyűlést tartanak.

— **Korai tél Háromszéken.** A verőfényes őszi meleg napokat hirtelen változással a korai tél váltotta fel. Mindenki azt hitte, hogy a második tavasz kezdődik, mikor Teréz napjának alkonyatán igazi fehér, tiszta hópihéek kezdtek

szálingózni az ólomszürke égboltozatról; vasárnap reggelre a hegyeket köröskörül „frissen” esett hó borította; gyönyörű tájképet mutatott az erdélyi magyar határ. A Kárpátok égbe nyúló ormain a tél — lent a sikon a haldokló nyár küzdött egymással; a fehér havasok és a rétek zöldje gyönyörű kontrasztot alkotott a küzdelem folyamán; de győzött a tél. Most is úgy havazik akárcsak decemberben. A gazdák nem örvendenek a korai télnek, mert a szántást-vetést akadályozza; még alig-alig vetettek valamit; az őszi vetéstábiák ritkák és ezekben is temérdek kárt fog tenni a sok millió éger, mely a hótakaró békés védelme alatt valóságos labirinteket futkos ki az élelemkeresés alkalmából. Bizony isten csapása ez a határszélre nézve, hogy mert az idő ilyen korántost meggalalyodott — amint erre felmondják.

— **A brassói népszövetség** f. é. okt. hó 15-én este 8 órakor tartotta a No. 1. nagyteremben első őszi társas összejövetelét a következő műsorral: 1. „Nyitány” zongorán előadja: Stadler József. 2. „A kedves ember” magánjelenet. Előadja: Gaudi Géza. 3. Dalok: a) „A köny” szerző: Székely Marton. b) „Levél ari” szerző: N. N. c) „A felsőbb leány” szerző: Márkus. Énekelte Egyed Aranka, zongorán kísérté Stertler József. 4. „Mézes hetek után” páros jelenet. Előadók: Gruber Erzi és Csiby Béla. 5. Hubai: a) „Trobador ábránd”. b) „Magyar ábránd”. Hegedűn előadta: Csató Elza. Zongorán kísérté: Stadler József. 6. Szabad előadás. Tartotta Szélyes D. igazgató. 7. „Az Oroszlánbőr”. Vigjáték I. felv. Személyek: Jávorka Tóbiás irnok; Székely Ignác. Mácsi, a felesége: Gruber Janka. Piroška, leánya: Fejjes Ilonka. Rideg Matyás; Székely József. Cseresnye Ivor vegrehajto: Dank Viktor. Műsor után tánc volt. A műsor egyes számaírói csakis a legjobbat és legszebbet mondhatunk. Mindenki a maga nevében páratlan volt. Az estély látogatott volt, különösen a középosztály tünnetét megjelenésével, míg az értelmi osztály — sőt a kath. testület is mint sok helyt itt is távolmaradásával mutatja ki katolikus öntudatát. Igazolással mentesül talán felhozható az, hogy ugyanaz nap „teaestély volt” a kaszinóban, melynek vonzó ereje úgy látszik nagyobb, mint a kath. ügyekkel bajlóldó szegény népszövetség. Az estély erkölcsi s anyagi sikerének érdeme Szélyes Dénes népsz. ügyvezető igazgatóé.

— **A törtető ifjak.** Kézdivásárhelyt 1910. okt. 2-án a szent Rózsafüzér magasztos ünnepén Weinmann Sándor főgimn. tanár lelkesítő beszéde folytán, melyben a régi történeti és az újkori példák alapján kimutatja a rózsafüzér hűsége elvégzésének sokoldalú hasznát a tanulás keretén belül is, seregen mintegy 166 ifjú jelentkezett az „Elő Rózsafüzér”-be való felvételre. Ezen elhatározásunkra az a tudat bízott, hogy Mária ami Anyánk, aki minket soha sem hagy el, ha hozzá buzgó eszedezünk: Könyörögj érettünk, kik hozzád menekszünk. Keresztény ifjakhoz méltó nemes felbuzdulás, mely áldassza csak akkor válik, ha ebbeli kötelességünk elvégzésében alhatatosak leszünk.

— **A kézdi-orbai róm. kath. főesperesi** kerület papsága megtartotta az ősi korona gyűlést a főgimn. tornacsarnokban. A keblü ügyeknek tárgyalását Markaly Antal kézdi-szentleleki plebános és ker. főesperes nagy bigadtsággal és kiváló szakértelemmel vezette. Nagybó vitát csak a vasuti féljegy kedvezmény okozott, amely úgben az egyöntetű eljárás mellett hozott határozatot a körületi lelkeszek gyűlése. A f. évi őszi statusi gyűlésre pedig közlekedéssel a lemhenyi esperes plebánost, híres egyházi szonokot es írot választották meg

képviselőjükkül a derek László József személyében.

— Valóságos egyiptomi csapás az egérinvázió Háromszéken. Az ártalmas és fúrge „férgek”, amint a székely nép az egereket nevezi, oly nagy számban szaporodtak el a mezőkön, hogy valóságos csapás a földmivelő osztályra az a temérdek mezei fereg. Feltűnnek és felfalnak mindent. A burgonyát csak úgy megörlik, mint a burgondi repát és sárgatököt; kiveszik mindenütt a belét mindennek és csak az üres héj marad a gazdának. A lucernások és lóherések elpusztultak, mert a gyökereket és zöldeit hajlat nagy mohósággal felelik ott, ahol már hazatakarították a többi terményt. És a száraz enyhe időjárás csak kedvez az egérhadnak. Új generáció sűrűsödik a nagy hizott testű barnaszőrű „öregék” vezetése mellett és nincs mód, hogy őket elpusztítani lehessen. Csak ha nagy eső és fagy következnék be hirtelen, az volna képes egyedül az egér inváziókat véget vetni.

— Mi mindent nem lop az oláh — ha lehet. A római legiók rabszolgá utódi ragadós körmeik meg ma is a XX-ik századnak hajnalán. A kultúra sem tudja régi — mondjuk ősi természetüket megváltoztatni; így esett meg az eset, hogy a gelencei havasok közt az ottani iparvasut pályatehát mellől a vaskerekeket és tengelyeket lopta el Itym Nikulaj és negy nagy marku erős fia. A derek rumunok így gondolták tönkre tehetni a székely havasok közt virulásnak indult faipart, ha elesenik lassan az iparvasutat, mit Miki és Armin gróf nagy áldozatok árán létrehozott a Putna havas alatt be az oláh határig, hogy a szegény székely népnek kenyeret és keresztet adjon azon ösényő kihasználásával, melyekből fát sola senki a határszélről lehozni nem tudott. És mivel most az őlelmes máramarosi fakirály neki fogott az édesdék irtásához, sokan neki bátorodtak a mi népeinkből is és hozzáfogtak konkurenciából ok is az erdőnek nagyban való kihasználásához. Így tett a nemeslelkű gróf Mikés; megvette meg az oláh határszéli erdőket, hogy ily módon magyar területre is jusson valami haszon a szorgalmas székelyeknek. De hát kinek nem volna ma irigye? Így történt, hogy az oláh határszéli lakosok közül a ravasz Itym az iparvasut ellopásához fogott, úgy gondolkodván, hogy ott a néma havasok között úgy sem látja meg emberi szem, ha sineket, kerekeket és tengelyt emel el lassan és leszállítja Kolozsvárra. De az ügyes csendörök egy hét alatt kézrekerítették a derek római és a kovásznai járásbírósg majd bölcs ítéletben ki fogja mondani, mit érdemel az az oláh — aki a faiparunkat ily galád módon tönkre akarja tenni.

— Végzetes szerencsétlenség színhelye volt Ifj. Kovács János kézdívasárhelyi műmalmal. Vasárnap reggel ugyanis a benzínmotor kitarításával foglalkoztak a gépészek, mivel szombat este a tulhajtott üzem miatt erre már nem jutott idő. A gépet a leg gondosabb módon elkészítették az éjjeli pihenésre és mégis az éj folyamán annyi gáz fejlődött a tartály csöveiben, hogy mikor vasárnap a motortakarítás megkezdődött, a fejlődött gáz nagy mennyiségben kitódult és fellobbant. Ennek következtében robbanás állott be és a főgépész arca és feje súlyos égési sebeket szenvedett. A kórházba szállított főgépész élet és halál közt lebeg napok óta és saját hibáján kívül bűnhődik azért, mert másnap a tulajdonosnak parancsára megszegette a vasárnapi munkaszünetet. Óvakodjunk a vasárnapi munkától, mert azon nincsen soha sem áldás. Az Úr türelmes — de sokszor és sok helyen lesújt büntető keze.

— Köszönet. A Szent-István-Társulat lényegése a cseréshondoli iskolás gyermekek részére öt elemi, hét kis kátét és tíz kis bibliát volt szíves ajándékozni, melyert a nyilvánosság előtt is hálás köszönetet mondot. Tódor Imre román. kath. lelkész.

— A hetykeség büntetése. Egy Móra nevű hetyke falusi gazda panaszkodva beszéli a papjának, hogy míg az Illyes, Jónás, Máté nevű kisgazdak nevei, akiket pedig vele egy napon említeni se lehet, annyiszor előfordulnak a bibliákban, ő a maga nevére sehogy se tud rátalálni.

— Már pedig a kigyelmed neve is benne van a bibliában! — válaszol a pap vigasztalólag.

— Igazán?! — örvendezik a gőgös gazda.

— Igen, igen! — feleli a pap. Olvassa el csak kigyelmed a III-ik zsoltár I-ső versének utolsó sorát, mindjárt rákád a saját nevére is. (A jelzett verssor: Igy szólnak boldond módra.)

— A mustról. Azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha megismertetjük olvasóinkkal, hogy a must mily összetételű a bogó különböző részeiben. A szőlőbogó tudvalevőleg mustnyerés tekintetében három részre oszlik: a héjra, húsra és a mag körüli keményebb sejtekre. Nézzük, hogy a bogó ezen egyes részeiből kisajtott must milyen összetételű? Tiroiban végeztek e tekintetben kísérleteket, amelyeknek eredménye a következő: legtöbb cukrot tartalmaz a hűsből nyert must, azután következik a héjából nyert must, legkevesebb cukrot pedig a mag körüli kemény sejtekből kapott must tartalmaz. A sav tekintetében más az arány: legtöbb savat a mag körüli sejtekből nyert must szolgáltat, azután következik a hús, feltűnő kevés savat tartalmaznak ellenben a héjak. A cukormentes vonatanyagtartalom (az összes szilárd részek a cukor kivételével) éppen fordított viszonyban áll a cukorral szemben: legkevesebb cukormentes vonatanyag van a hűsből és legtöbb a mag körüli sejtekből, a héjak e tekintetben közbülső helyet foglalnak el. A bogó egyes részeiből nyert mustnak a különböző összetételéből a gyakorlat számára a következő következtetés nyílik: Gyenge sajtolás esetén (amikor a nyomás inkább csak a bogó husára hat) több cukor keletkezik és a sav (amiből legtöbb van a mag körüli sejtekből) aránylag kevés lesz; ha azután a sajtolás fokozzuk, akkor a cukortartalom apad, ellenben a savtartalom növekszik. Megjegyzendő még, hogy a bogó egyes részeiből nyert mustmennyiség a következő arányt tünteti fel: a hűsből nyert must az egész mustmennyiség 60 százaléka, a héjból nyert most 20 százaléka, a mag körüli sejtekből nyert szintén 20 százaléka.

— Legjoravallóbb házastársak közt is megcsik nehanappán, hogy összekülönböznek, hogy aztán annál edesebb legyen a kibékülés. Egy komáromi fiatal házaspár is pörlekedett a minap egymással, mikor a suszterinas egyszerű csak megjelenik, hogy meghozta a cipőt a nacscsága részére.

Az asszony menten felpróbálja az új cipőt. — No tessék, már megint nagyra csináltak a cipőmet, pedig száma szerint rendeltem.

A férj az ablaknál álldogált s még mindig dühös levén, hátraszólt:

— Ha száma szerint rendelted, úgy nem esud, ha nagyra a szabta!

— A szüretlen boszankodva nézi a gazda, hogy a szedők mint fogyasztják a legszebb gerzedeket.

Végre is megúnja a dolgot és azt mondja a vincellernek:

— Hallja-e, vinceller, ezeket a szedőket azonnal küldje el, ezek úgy pusztítják a szőlőt, hogy tovább nem nézhetem! Hívjon nekem új szedőket!

— Azt már igazán ne tegyék, tekintetes uram! — feleli a vinceller. — Nagyon ráfizetnének a dologra!

— Miért? — kérdi a gazda.

— Miért?! Mert ezek már mindjárt teleeszik magukat, de ha megint új szedőket hívunk, azok elől kezdik az evést!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

„A csiki székely krónikáról”.

Irta: Cs. Józsa János áll. főgimn. tanár. Különlenyomat szerzőnek „A Cs. Józsa család története” című munkájából. Ara 1-20 K.

A csiki székely krónikának egész irodalma van már. Első kiadása óta (1818 óta) napjainkig, tehát csaknem 100 éven keresztül nem sikerült biztos megállapodásra jutni a tudósoknak, hogy tulajdonképpen mit is tartunk felőle. Sokan hamisításnak, koholmánynak bélyegezték, mások történelmi okmányok tekintik, melyből bizonyos történelmi adatokat lehet meríteni.

A krónika hitelességet kétségbe vonják a többi között Dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár és Karácsonyi János történettudós. A krónika hitelessége mellett foglalnak állást általában a székely-hunn rokonság védői.

Hogy a jelen munka segítette-e elő a kérdés megoldását, azt eldönteni nem lehet. Azok, kik a székely-hunn rokonság hívei, mindenesetre véglegesen tartják az eredményt, az ellenkező tábor hívei pedig nem látják a felhozott érvek megaltoiva. Szerző nem hoz fel újabb történelmi adatot a hitelesség mellett; csak a régiakat csoportosítja, aztán szómagyarzatokkal és példákkal igyekszik bizonyítani. Anyit szerző is elismer, hogy a krónikába hamisítások, változtatások esusztak be, Szádeczky és Karácsonyi érveit magyarzatokkal akarja meggyengíteni. Egyik-másik helyen azonban olyan könnyen sikerül a cáfolás, hogy a könnyűség maga gyanút kelt. Pl. Karácsonyi János, kiről a szerző is elismeri, hogy „tudós akadémikus”, a székely fiú-leányságra vonatkozólag azt mondja, hogy újabb keletű, az első adát csak 1555-ből ismeretes, s ha egy kissé feljebb haladunk, 1451-ben oly törvényre bukkanunk, amely a fiú-leányságról mit sem akar tudni, hanem egész ellenkezőleg rendelkezik. Ennek a megcáfolása így történik: „Karácsonyi az 1451. törvénynek második, az első résszel szorosan összefüggő részét figyelmen kívül hagyta, s így K. volt az, aki a törvényből egész ellenkezőt magyarazott ki”. Ezután a törvény szövegét idézi a szerző és a szöveg teljesen szerzőnek ad igazat. Itt csupán az az egy dolog ébreszt gyanút, hogy Karácsonyi ez esetben igen felületesen járt volna el, hiszen őt komoly, lelkiismeretes tudósok ismerjük, aki ilyen felületes munkára, vagy rosszakaratú félrevezetésre még sem kapható.

Mi a krónika hitelességet sem nem védjük, sem nem támadjuk. Nem tartjuk olyan nagy fontosságúnak a kérdést, hogy a szerzőt kilátásba helyezett munkájának megírására buzdíthatnók. A munkát szerető fiatal tanároknak nyílik más téren is alkalom a működesre és azt tartjuk a leghasznosabb munkának, mely arra irányul, hogy a most élő székelységnek anyagi és erkölcsi boldogulását mozgátsa elő.

Kittantanítás

az olasz iskolákban.

Római levelezőnk től.

Az olasz szabadkőművéség legfőbb néprontó eszköze az iskola. Ha nem látták eddig be, miért kell az embernek a hitvallásos iskolák mellett annyira kardoskodnia, az itteni viszonyok szemlélete megérlelheti bennük a meggyőződést, hogy addig mondhatjuk az

ifjúságot magunkénak, amíg hitvallásos iskolába járathatjuk. Az igaz, hogy nálunk Magyarországon az állami iskolák nem nyílt ellenségei a vallásnevelésnek, de ez nem lehet elég garancia annak, aki a miniszteri rendeletek és a parlamentek hatalmas erejét ismeri. A „K.” hasábjain is hallottuk egyesek panaszát az államosítás miatt. Az anyagi előnyök és a hamis hazafiság néhány esetben kölcsönözhetnek e törekvéseknek némi szintén hamis alapot, de tényleg minden katolikusnak szigorú kötelessége megáldozatok árán is ellene küzdenie.

A Casati-fele törvény szerint Olaszországban a 60-as években még kötelező volt a vallásnevelés, de 1876-ban a Turchino-fele törvény már hallgat róla. Később fakultatív lett, vagyis ha a szülők úgy kívánták, a commune (a község) köteles volt a gyermekeket vallásos oktatásban részesíteni. Ez alatt az idő alatt a szabadkőműveség hihetetlen erőlködést fejtett ki, hogy a katekizmust és a „prete”-t (pap) meggyűlöltesse. Csak így magyarázhatjuk meg, hogy miért nem zúdult fel ilyen önkényes rendeletek ellen a tisztán katolikus ország. A tény az, hogy a szülők vagy egyáltalán nem kívánták a kötelező hittantantást, vagy ha kívánták, az állam v. commune nagy költségen mindig azt felelte: nincs tancér. Hittant csak az taníthat, aki az államtól elismert oklevelet mutat fel. Már pedig a plébánosnak és papoknak ilyen nem állott rendelkezésre s azért tekintetbe se vették őket. Mäskor megint a tantermekkel csináltak nehézséget. Az eredmény mindig ugyanaz volt: de jure, meg volt a vallásnevelés, de facto azonban többnyire semmi. A falusi nép még ragaszkodott az ősi hagyományokhoz s megtartotta iskoláiban „a kötelező vallásnevelést”. Nem így a városok. A „jövendő” szabadkőműves urak saját szájuk ize szerint magyarázták a törvényt s többnyire sikerült is keresztül vianiók, hogy a vallásnevelés az iskolából kiszoruljon. Az utolsó két évben már arról volt szó, hogy van-e joga a szülőknek a vallásnevelést követelni. Főlöleges a jogi szemponttal foglalkozunk, mert ez úgy sem változtat a tényálláson.

Az iskolák belső élete megiehetősen szomorú. A vallás számuzése alaposan megböszülja magát. A tanító a vallást mostoha gyermeknek nezi s az állami iskolákban egyenesen gúnytárgyává teszi. A falusi iskolákban még nem jutottak ennyire, de itt is csak idő kérdése.*) 1888-ban volt 728 gimnázium 50.132 tanulóval; ebből állami volt 148, magános, nyilvánossági joggal 78, nyilvánossági jog nélkül 502. Reáliskola volt 409, 29.638 tanulóval; ebből állami 143, nyilvánossági joggal felruházott magániskola 99 s a többinek nem volt nyilvánossági joga. Ez azért fontos, mert a szerzetesek stb. iskolái többnyire nyilvánossági jelleg nélkül szülcöködnek s érvényes vizsgát csak általában elismert iskolában vagy erre kirendelt bizottság előtt tehetnek. Az ilyen vizsgák többnyire bukkással végződnek s azért a szülők kénytelenek gyermekeiket állami iskolákba jaratni.

Az állam tehát kezében tartja a világi pályára készülő ifjúságot az egész vonalon. Az a sok magánjellegű iskola legnagyobb részben a püspöki székhelyeken a papnövédekeket képezi ki. Most már képzeljük a több mint 500-ra

rugó közép- és felsőiskolát teljesen vallás nélkül. A tanár nem a hitvalló, katolikus tanuló pártolja, hanem a hitetlen, léha, kicsapongó ifjú tetszik neki.

Egy atya beszélte el nekünk a következő esetet. „Fiam, aki első osztályú realista volt, vallási kötelességeinek lelkiismeretes teljesítése által több örömet szerzett nekem, mint jó bizonyítványai által. Gondoskodtam róla, hogy vallási ismeretei korával arányosan növekedjenek s ez évben az első sz. áldozáshoz járult. Úgy látszik, nagy hatást tehetett rá, mert azóta még nagyobb buzgósággal teljesítette keresztény kötelességeit. Egyszer feltűnt nekem, hogy mióta a reáliskolába jár, egyre szomorúbb lesz. Vártam. Végre nem hagyhattam szó nélkül s atyai szívem egész részvétellel kérdeztem: Fiam, mi bajod van, mi bánt tégedet, egy idő óta olyan szomorú vagy? Szegény fiam könybelábadt szemekkel megölelt és így szólt: „Atyám, bocsáss meg, de én nem tudok tovább jó lenni.” „És miért nem?” kérdeztem tovább. Erre elmondta, hogy az iskolában a tanár és tanulóársai szüntelen szidják a vallást s öt valóságos gúnytárgyává tették vallásosságáért. Egy másik fiúval egész bizalmasan beszélgettem. Kikérdeztem, hogy mit tanulnak az iskolában. (Gimnázista.) Erre elmondta, hogy a tanár ma eszotokon bebizonyította, hogy az ember a majontól származik. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy keresztény igazságot mindenütt arcul csapják, de számtalan tényből tudjuk, hogy többnyire ilyen elbánásban részesül. Innen az ifjúságban a bántó cinizmus az egyházi élet minden erőteljesebb megnyilvánulásával szemben. Csak így lehetséges, hogy katolikus ifjúság a szabadkőműves Nánthán óváciokiban részesítse.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Steger. Kézdivásárhely. Szept. 22-én történt megalakuláslról egy hónap múlva a legjobb akarat mellett sem hozhatunk hírt. A mai sajtóvilágban ez igazán maradiság. Gyorsan, röviden! — ez legyen a jelszó, akkor igen.

Marosludas. A kép sikerült, de a költemény ez esetben nem. Különbösen is vesszél el vagunk látva, inkább prózát kérnénk. Bocsánat, de nem tehetünk másképp. B. Ily, egy hónap előtti folytatást nem hozhatunk, ha mindjárt bérmaüt is. Vagy-vagy. Különbösen köszönet a figyelemért. Mäskor gyorsabban!

S. K. Kolozsvár. Köszönet, de arról a témáról már több cikket hoztunk. Különbösen is azelőtt rövidebben teltzett írni, ily hosszút bajos ily kis keretbe beleilleszteni. Általában benyomását kegyeskedjék a z o n n a l r ö v i d e n papírra vetni. Szives támogatását jövőre is kérem.

A. I. Híreket is kérnénk arról a vidékről; nagyon jéghideg arra az érdeklődés. Köszönöm.

Szőlő-oltványokat

szalítamerikai sima és gyökere vesszőket különféle fajokban, fajtis-

taságot jótállva, legdusabb választékban a márévek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert: **Xüküllömenti első szőlő-oltvány telep.**

TULAJDONOS:

CASPARI FRIGYES.
Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, emellegva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó- nent irásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **zenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.**

100 évben csak egyszer

van alkalom gyümölcsfákat és másféle faiskola terméket ily olcsón és jó minőségben venni. Senki se mulassza el tehát ezt a kedvező alkalmat, s rendelje meg a szükségéseket **azonnal** az alábbi árjegyzék szerint ameddig a készlet tart. **Gyümölcsfák, Diszcserjék, Tüleve-lűfák, Vadoncsák** a faiskola teljes kitakarítása miatt **mélyen** leszállított áron kaphatók.

Caspari Frigyes és Társa

faiskola, Medgyes. Nagyküküllő m. Árjegyzék kívánatra bérmentve.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabást, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák** és **cimadák**, **papi civili öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinumok, misztráns ruhák, zászlok, lohogók, karingek, albák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.**
— Személyesen is megjelene — !

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1910—1911-re.

A Budapest keleti pályaudvar—fümei és ujdombóvár-bosznabródi vonalon.

A Budapestről jelenleg d. u. 4 óra 10 perckor Fiuméba induló gyorsvonat későbbben azaz este 6 óra 15 perckor fog indulni és Fiuméba reggel 7 óra 10 perckor, Fiume kikötőbe pedig 7 óra 21 perckor fog érkezni, hol a Venezia és Arcona felé menő hajókhoz csatlakozik.

A Budapestről jelenleg este 9 órakor induló gyorsvonat korábban, vagyis már este 7 óra 40 perckor fog indulni és Fiuméba d. e. 8 óra 42 perckor fog érkezni. E vonat nem mint eddig az egész éven át, hanem csak bezárólag október hó 31-ig és február hó 15-től

*) Egyik közeli községben egy évvel ezelőtt még tisztességes viszonyok voltak. Most hallom, hogy az új tanító szidja a vallást s maga semmit sem hisz. A gyermekek egy év alatt úgy előkészültek, hogy most be akarják verni fővel minden papnak a fejét. Csak a karhatalommal való fenyegetés csitította le verüket, természetfölötti motívumokhoz nem is nyultam, mert még az alap sincs meg hozzá.

fog forgalomba helyeztetni, azaz november hó 1-től február hó 15-ig nem fog közlekedni.

A Fiuméből jelenleg éjjel 10 óra 40 perccor induló gyorsvonat korábban, vagyis már este 7 óra 55 perccor fog indulni és Buda pestre d. e. 9 óra 35 perccor érkezi.

E vonat Fiuméből Adony—Pusztaszabolcsig csak bezárólag október 31-ig és február 15-től fog közlekedni, azaz a ten idényben november hó 1-től február hó 15-ig nem helyeztetik forgalomba. Adony—Pusztaszabolcs-tól Budapest keleti pályaudvarig azonban egész éven át forgalomban marad, mert Adony—Pusztaszabolcs-on a balatonvidéki gyorsvonattal egyesítve közlekedik.

Az itt felsorolt három gyorsvonat i. évi szeptember hó 30-án Budapest keleti pályaudvarról, illetve Fiuméből már az új menet rend szerint fog indítani.

A Budapest keleti pályaudvarról jelenleg este 9 óra 50 perccor Fiuméba induló személyvonat később, vagyis éjjel 10 óra 25 perccor fog indulni, érkezése Fiuméba pedig a jelenlegi marad.

A Budapest keleti pályaudvarról d. u. 2 óra 55 perccor Bosznabrodába induló gyorsvonat Budapestkeleti pályaudvarról Adony—Pusztaszabolcsig a balatonvidéki vasút gyorsvonatával egyesítve fog közlekedni.

A Budapesti jelenleg este 7 óra 45 perccor Eszékre induló személyvonat később, vagyis este 8 óra 25 perccor fog indulni.

A Fiume és Delnice között vasár- és ünneppapokon közlekedő kiránduló személyvonatok forgalma megszüntetettik.

A sárbogárd—bátaszéki vonalon.

A Bátaszékről jelenleg reggel 7 óra 1 perccor induló személyvonat később, azaz d. u. 8 óra 20 perccor fog indulni és Sárbogárdra d. e. 11 óra 33 perccor érkezi. E vonat közvetlen csatlakozást Bátaszéken Baja felől és Sárbogárdon a bosznabrodói gyorsvonathoz Budapest felé.

A Sárbogárdról jelenleg este 6 óra 2 perccor induló személyvonat — közvetlen csatlakozással a bosznabrodói gyorsvonathoz

Budapest felől — korábban, azaz d. u. 5 óra 12 perccor fog indulni.

A Bátaszékről jelenleg este 6 óra 55 perccor induló személyvonat korábban, vagyis este 6 óra 45 perccor fog indulni és Sárbogárdra este 9 óra 3perccor fog érkezi.

A bátaszék—ujdombovári vonalon.

Az Ujdombováról jelenleg éjjel 3 óra 55 perccor induló személyvonat később, azaz reggel 4 óra 35 perccor fog indulni és a Fiume felől érkező gyorsvonathoz csatlakozást nyer.

A körös—belovári vonalon.

A Körösről jelenleg éjjel 10 óra 40 perccor Belovárra induló gyorsvonat korábban, vagyis este 9 óra 28 perccor fog indulni és nem talál csatlakozást a gyorsvonathoz Budapest felől.

A szentlőrinc—nasicai vonalon.

A Nasicáról d. e. 11 óra 13 perccor Szentlőrincre induló személyvonat Slatinán csatlakozást nyer a Déli vasut vonatához Barsc felől.

A győr—tehringi vonalon.

A Celldömökről jelenleg reggel 7 óra 18 p.-kor Pápáig személyszállító vonattal közlekedő tehervonat helyett egy ujszemélyszállító vonat fog forgalomba helyeztetni, mely Celldömökről reggel 5 óra 46 p.kor fog indulni és Pápára reggel 7 óra 30 perccor érkezik.

A pozsony-ujváros—szombathelyi vonalon.

A Pozsony-Ujvárostól d. e. 8 órákor, a munkaszünetes napok kivételével naponta egy tehervonat személyszállítóval fog Ligetialug közlekedni, a hová a vonat d. e. 8 óra 13 perccor fog érkezi.

A székesfehérvár—paksi vonalon.

A Paksról jelenleg éjjel 3 óra 9 perccor Székesfehérvárra induló gyorsvonat korábban, azaz éjjel 2 óra 44 perccor fog indulni.

Az adony-pusztaszabolcs—tapolczi (balatonvidéki) vonalon.

A Tapolcáról jelenleg reggel 4 óra 20 perccor induló és a Tapolcára jelenleg este 9 órákor érkező gyorsvonatok Adony-Pusztaszabolcs és Budapest keleti pályaudvar közt egyesítve fognak közlekedni, a Fiuméről jövő illetve a Budapestről Bosznabrodába közlekedő gyorsvonattal.

Utóbbi gyorsvonat ez okból Adony-Pusztaszabolcsról korábban, azaz d. u. 4 óra 21 perccor fog indulni és Balatonfüredre este 6 óra 47 perccor, Tapolcára pedig este 8 óra 15 perccor fog érkezi.

A veszprém—alsóörsi vonalon.

A Veszprémről jelenleg este 6 óra 1 p.kor Alsóörsre induló gyorsvonat korábban, azaz d. u. 5 óra 20 perccor fog indulni.

A celldömök—csáktornyai és a zalaszentiván kiskaludpuszta zalaszentiváni vonalon.

A Zalaszentiván-Kiskaludpusztáról jelenleg este 8 órákor Zalaegerszegrre induló gyorsvonat forgalma megszüntetettik.

A Zalaszentivánról jelenleg éjjel 10 óra 50 perccor Zalaegerszegrre induló gyorsvonat korábban, azaz este 9 óra 50 perccor fog indulni és Zalaegerszegrre már éjjel 10 óra 25 perccor fog érkezi.

A zabok-krapinatepléc—krapinai vonalon.

Zabok-Krapinatepléczről a jelenleg d. u. 4 óra 45 perccor induló személyvonat már d. u. 4 óra 13 perccor és a jelenleg este 9 órákor induló vonat már 8 óra 30 perccor fog indulni.

Budapest 1910. évi szeptember hó 17-én. A magy. kir. államvasutak igazgatósága. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollaal és pénzünkkel az egyházmegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOGÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet teljesen újonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplogán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal :::

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplicáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetük. ■■■■ Telefon 103-71.